

ISSN 2409-9260 (Print)
ISSN 2415-3869 (Online)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ

НАУКОВИЙ ВІСНИК
Одеського національного економічного університету

Науковий журнал

№ 4 (341), 2026

Виходить 10-12 разів на рік 5-6 випусків • Заснований у грудні 1994 р.

Одеса
2026

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор

Коваленко Вікторія Володимирівна, доктор екон. наук, професор, Одеський національний економічний університет, Україна

Заступники головного редактора

Літвінов Олександр Сергійович, доктор екон. наук, професор, Одеський національний економічний університет, Україна,

Слатвінська Марина Олександрівна, доктор екон. наук, професор, Одеський національний економічний університет, Україна

Технічний та літературний редактор

Кулікова Інна Анатоліївна, фахівець I категорії науково-редакційного відділу, Одеський національний економічний університет, Україна

Амброзі Маріан Маріанович (PhD), доцент, Коледж міжнародного бізнесу ISM Словаччина в Пряшеві, Словаччина, Баранова Вікторія Глібівна доктор екон. наук, професор, Одеський національний економічний університет, Україна, Божинова Маріяна доктор екон. наук, професор, Академія економіки ім. Д. А. Ценова, Республіка Болгарія, Валігура Володимир Андрійович канд. екон. наук, доцент, Західноукраїнський національний університет, Україна, Васильчишин Олександра Богданівна доктор екон. наук, професор, Західноукраїнський національний університет, Україна, Волчек Руслан Миколайович канд. екон. наук, доцент, Одеський національний економічний університет, Україна, Гаряга Леся Олегівна доктор екон. наук, доцент, Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького, Україна, Гордєєва Олена Анатоліївна канд. екон. наук, доцент, Казахський університет технологій та бізнесу ім. К. Кулажанова, Казахстан, Горючий Дмитро Анатолійович доктор екон. наук, професор, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», Україна, Грінченко Раїса Володимирівна доктор екон. наук, професор, Одеський національний економічний університет, Україна, Гребенник Наталя Григорівна канд. екон. наук, доцент, Одеський національний економічний університет, Україна, Гросу Вероніка доктор екон. наук, професор, Сучавський університет ім. Штефана чел Маре, Румунія, Гудзь Тетяна Павлівна доктор екон. наук, професор, Вищий навчальний заклад Укоопспілки, Полтавський університет економіки і торгівлі, Україна, Даниліна Світлана Олексіївна канд. економічних наук, доцент, Одеський національний економічний університет, Україна, Жаворонок Артур Віталійович канд. екон. наук, доцент, Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича, Україна, Жердецька Лілія Вікторівна доктор екон. наук, доцент, Одеський національний економічний університет, Україна, Заротіадіс Грігоріс канд. екон. наук, доцент, Університет Аристотеля в Солоніках, Греція, Зеркаль Анастасія Вікторівна доктор екон. наук, доцент, Національний університет «Запорізька політехніка», Україна, Каримов Дієр Мухтарович канд. екон. наук, доцент, Національний університет Узбекистану ім. Мирзо Улугбека, Республіка Узбекистан, Квілінський Олексій Станіславович доктор екон. наук, професор, Лондонська академія науки та бізнесу, Університет «Академія «Вища школа бізнесу», Домброва Гурніча, Республіка Польща, Кетнерс Карліс доктор екон. наук, професор, Банківська вища школа бізнесу і фінансів, Латвійська Республіка, Кузнецова Інна Олексіївна доктор екон. наук, професор, Одеський національний економічний університет, Україна, Марцінковський Бартош доктор філософії, доцент, Познанський університет економіки та бізнесу, Республіка Польща, Мельник Леонід Васильович доктор екон. наук, професор, Національний університет водного господарства та природокористування, Україна, Міщенко Максим Іванович доктор екон. наук, професор, Український державний університет науки та технологій, Україна, Міхальчук Камелія-Каталіна канд. екон. наук, доцент, Сучавський університет ім. Штефана чел Маре, Румунія, Мунтян Міхаєла-Кармен доктор екон. наук, професор, професор Галацького університету «Дунареа де Жос», факультет економіки та ділового адміністрування, Румунія, Мурсалов Муслім Мурсал огли канд. екон. наук, доцент, Азербайджанський Державний Економічний Університет (UNEC), Азербайджан, Нездоймінов Сергій Георгійович канд. екон. наук, доцент, Одеський національний економічний університет, Україна, Несененко Павло Петрович доктор екон. наук, доцент, Одеський національний економічний університет, Україна, Онищенко Світлана Володимирівна доктор екон. наук, професор, Національний Університет «Полтавська політехніка ім. Ю. Кондратюка», Україна, Патлатой Олександр Євгенович канд. екон. наук, доцент, Одеський національний економічний університет, Україна, Сідак Мікулаш доктор екон. наук, професор, проректор з науки та досліджень, директор Інституту державного управління Братиславського університету економіки та менеджменту, Словацька Республіка, Слободяник Юлія Борисівна доктор екон. наук, професор, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана, Україна, Тардаскіна Тетяна Миколаївна канд. екон. наук, доцент, Державний університет інтелектуальних технологій і зв'язку, Україна, Тульвінські Міхаєла канд. екон. наук, доцент, Сучавський університет ім. Штефана чел Маре, Румунія, Чоботару Маріус-Сорін канд. екон. наук, доцент, Сучавський університет ім. Штефана чел Маре, Румунія, Чукурія Олена Павлівна, доктор екон. наук, професор, Державний університет інтелектуальних технологій та зв'язку, Україна, Шелудько Сергій Андрійович канд. екон. наук, доцент, керівник відділу аталітичної та методологічної підтримки, ПАТ Акціонерний банк «Південний», Україна, Школьник Інна Олександрівна доктор екон., професор, перший проректор, Сумський державний університет, Україна

Засновник та видавець:

Одеський національний економічний університет зареєстрований як суб'єкт у сфері друкованих медіа та внесений до Реєстру суб'єктів у сфері медіа Національною Радою України з питань телебачення і радіомовлення: Рішення № 1914 від 30.05.2024 р. Ідентифікатор медіа – R30-03351.

Включено до категорії «Б» в Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук на підставі наказу Міністерства освіти і науки України від 02.07.2020 р. № 886

Адреса редакції та видавця:

65082, м. Одеса, вул. Гоголя, 18, ауд. 110, Одеський національний економічний університет, науково-редакційний відділ, тел.: (+38048) 777-89-16 e-mail: visnik.nauka@oneu.edu.ua website: <http://n-visnik.oneu.edu.ua/index.php>

© Одеський національний економічний університет, 2026

Міжнародна представленість та індексація:

Index Copernicus International (ICV 2023: 75,74).

Google Scholar (h-індекс - 15).

Open Ukrainian Citation Index (OUCI). CrossRef. Dimensions.

Реферативна база даних «Україніка наукова».

Український реферативний журнал «Джерело».

Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.

Електронний репозитарій Одеського національного економічного університету.

ЗМІСТ

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Єрмак Галина	
Архітектоніка державної політики формування системи економічної безпеки бізнесу в Україні.....	7

АНАЛІЗ, АУДИТ, ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ

Артюх Оксана, Грабовенко Катерина	
Нематеріальні активи у системі бухгалтерського обліку: проблемні аспекти та напрями вирішення.....	15

ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

Жердецька Лілія, Іваненко Людмила	
Оподаткування банківського сектору в умовах воєнних шоків: вплив на прибутковість і ризики.....	26
Тітенко Зоя	
Фактори формування інвестиційної привабливості аграрних підприємств в умовах глобальних економічних змін.....	37
Тутов Віталій	
Альтернативні стратегії страхового забезпечення функціонування та розвитку водного транспорту.....	45
Шевцова Олена, Савченко Катерина	
Кон'юнктура ринку банківських послуг та цифрове середовище.....	52

МЕНЕДЖМЕНТ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ

Грінченко Раїса, Шведенко Тетяна, Домброван Єгорій	
Lean-підхід як інструмент управління адаптацією підприємств до змін.....	62
Захарченко Наталя, Каражия Едуард, Стоянова Алла	
Трансформація українського агробізнесу через зелені агорішення в умовах воєнного часу: стійкість, адаптація та євроінтеграція.....	72
Хетагурова Діана	
Методика формування сценаріїв інноваційного розвитку готельних підприємств.....	81

МАРКЕТИНГ, ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

Васильченко Кирило, Макєєва Ангеліна	
Сучасні підходи до оптимізації маркетингових комунікацій у соціальних мережах на прикладі підприємств галузі спецтехніки та будівельного обладнання.....	88
Орленко Ольга, Мельник Євген	
Трансформація цінової політики підприємств E-commerce в умовах цифрової економіки.....	96
Стрій Любов, Фісалович Юлія	
Роль маркетингового забезпечення у формуванні ефективної міжнародної логістики підприємства.....	104

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Холостенко Євген	
Аналіз інструментів штучного інтелекту в управлінні бізнес-моделями в IT-сфері.....	111

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Уханова Інна	
Прямі іноземні інвестиції як чинник реалізації цілей сталого розвитку в умовах співробітництва Україна-ЄС.....	120

Наші автори.....	129
------------------	-----

~ АНАЛІЗ, АУДИТ, ОБЛІК ТА ОПОДАТКУВАННЯ ~

УДК: 657.421

DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2026-4-341-15-25>**НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ У СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ:
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ТА НАПРЯМИ ВИРІШЕННЯ**

Артюх О. В., доктор економічних наук, професор, професор кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту, Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна

e-mail: oksana_art_2017@ukr.net

ORCID: 0000-0002-8845-8002

Грабовенко К. О., здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальність «Бізнес-економіка та аналітика», Одеський національний економічний університет, м. Одеса, Україна

e-mail: kateryna.grabovenko@gmail.com

ORCID: 0009-0004-9395-6841

Анотація. Мета дослідження полягає у комплексному обґрунтуванні сутності нематеріальних активів, виявленні проблем їх бухгалтерського обліку в умовах цифровізації економіки та визначенні напрямів удосконалення облікових підходів з урахуванням міжнародної практики. Методика базується на використанні загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема логічного узагальнення, порівняльного аналізу, систематизації, а також аналізу фінансової звітності підприємств, що застосовують міжнародні стандарти фінансової звітності. Результати дослідження дозволили встановити наявність розриву між економічною сутністю нематеріальних активів та їх обліковим відображенням, ідентифікувати ключові проблеми у сфері визнання, оцінювання та формування облікової політики, а також обґрунтувати необхідність удосконалення методологічних підходів до їх обліку. Практична значимість дослідження полягає у можливості використання отриманих результатів для удосконалення облікової політики підприємств, підвищення достовірності фінансової звітності та адаптації обліку нематеріальних активів до умов цифрової економіки.

Ключові слова: нематеріальні активи, бухгалтерський облік, облікова політика, оцінювання активів, цифровізація, Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), економічна сутність..

**INTANGIBLE ASSETS IN THE ACCOUNTING SYSTEM:
PROBLEM ASPECTS AND DIRECTIONS FOR SOLUTIONS**

Oksana Artyukh, Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Accounting, Analysis and Audit, Odesa National Economic University, Odesa, Ukraine

e-mail: oksana_art_2017@ukr.net

ORCID: 0000-0002-8845-8002

Kateryna Hrabovenko, student of the first (bachelor's) level of higher education, specialty "Business Economics and Analytics", Odesa National Economic University, Odesa, Ukraine

e-mail: kateryna.grabovenko@gmail.com

ORCID: 0009-0004-9395-6841

Abstract. The purpose of the study is to substantiate the economic essence of intangible assets, systematize the problems of their accounting, and develop directions for improving accounting approaches in the context of harmonizing the national accounting system with International Financial Reporting Standards (IFRS). The research methodology is based on the application of a set of general scientific and special methods, including analysis and synthesis to generalize theoretical approaches; comparative analysis to examine national and international approaches to accounting for intangible assets; systematization to group problems and directions for their solution; as well as empirical analysis of financial statements and audit reports of enterprises applying IFRS. The study revealed a significant gap between the economic essence of intangible assets and their accounting representation. A considerable share of digital and intellectual assets is either not recognized or measured with limitations. Key problems identified include methodological inconsistencies, valuation difficulties, insufficient detail in accounting policies, and the mismatch of traditional approaches with the digital economy. Comparative analysis showed that IFRS provide greater flexibility and focus on economic substance, though limitations remain. In practice, accounting for intangible assets varies across enterprises and relies heavily on professional judgment. The scientific novelty lies in the systematization of key accounting problems of intangible assets based on the integration of theoretical approaches and IFRS-based practice. The study further develops the understanding of the gap between economic substance and accounting representation and substantiates the need to expand accounting models to include digital and network-based assets. The practical importance of the results lies in their application for improving accounting policies regarding recognition, valuation, and disclosure of intangible assets. The proposed approaches enhance the reliability of financial reporting and support the harmonization of national accounting practices with IFRS.

Keywords: intangible assets, accounting, accounting policy, asset valuation, digitalization, IFRS, economic substance.

JEL Classification: M410; O340; G320; L860

Постановка проблеми. Розвиток цифровізації, інтелектуального капіталу та інноваційних моделей господарювання зумовлює зростання ролі нематеріальних активів як ключового чинника формування вартості підприємств. Вони визначають конкурентоспроможність, забезпечують створення доданої вартості та є основою економічного зростання. У галузях ІТ, фінансових технологій, маркетингу та креативних індустрій їх частка у структурі капіталу постійно зростає, що актуалізує потребу в їх адекватному обліковому відображенні. Водночас практика обліку нематеріальних активів супроводжується суттєвими суперечностями, зокрема невідповідністю між їх економічною сутністю та відображенням у фінансовій звітності. Значна частина активів, пов'язаних із інтелектуальними, цифровими та мережевими ресурсами, або не визнається, або відображається частково, що знижує достовірність і аналітичну цінність фінансової інформації [1; 2; 3; 4]. Ця проблема значною мірою зумовлена недосконалими підходами до нормативного регулювання. Національна система обліку має більш формалізований характер, що забезпечує чіткість застосування, але обмежує відображення складних економічних явищ. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку (МСБО / МСФЗ) орієнтовані на економічну сутність і передбачають більшу гнучкість, проте також не усувають повністю проблем оцінювання та визнання окремих видів нематеріальних активів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика обліку нематеріальних активів ретельно досліджується науковцями. Значний внесок у дослідження методологічних аспектів обліку нематеріальних активів зроблено у праці Ю. Грибовської, де розглянуто особливості обліку відповідно до вимог МСБО 38 та обґрунтовано необхідність гармонізації національної практики з міжнародними стандартами [5]. Питання нових об'єктів обліку, зокрема криптоактивів, розкрито у роботі О. Задніпровського, І. А. Косата, О. Ю. Йолтуховської, де доведено складність їх класифікації, оцінювання та відображення у звітності в умовах правової невизначеності [3]. Розвиток підходів до ідентифікації нових форм нематеріальних ресурсів представлено у роботі І. Орлова, О. А. Лаговської, Д. М. Захарова, де обґрунтовано проблему недооцінки мережевого капіталу та обмеженість наявних облікових моделей [4]. Особливості обліку цифрових активів у контексті інноваційного розвитку підприємств досліджено О. Нестеренко, де наголошено на необхідності адаптації облікової системи до нових економічних реалій [6]. Водночас питання внутрішньо генерованого гудвілу розглянуто у праці С. Лабунської та М. Собакар, де обґрунтовано його значення як індикатора вартості підприємства, попри відсутність можливості визнання у фінансовому обліку [7]. Практичні аспекти капіталізації нематеріальних активів у різних сферах економіки, зокрема агробізнесі, висвітлено А. Юрловою, яка довела вплив галузевих особливостей на підходи до оцінювання та відображення таких активів [8]. Проблеми управління об'єктами інтелектуальної власності, зокрема ноу-хау, досліджено Т. Свистун та Т. Константиною, які визначили необхідність удосконалення механізмів їх обліку та захисту [9]. Доцільність застосування системного підходу до удосконалення обліку та аудиту нематеріальних активів обґрунтовує О. Терновський, що дозволяє підвищити якість інформаційного забезпечення управління підприємством [10].

Водночас сучасні міжнародні дослідження значно розширюють розуміння проблем обліку нематеріальних активів. Зокрема, у працях Є. Багна (E. Bagna) та ін. доведено, що значна частина нематеріальних активів не відображається у фінансовій звітності, хоча має суттєвий вплив на результати діяльності підприємств, що підтверджує наявність розриву між економічною сутністю та обліком [11]. У дослідженні С. Ма (S. Ma) та В. Чжан (W. Zhang) встановлено, що чинні критерії МСБО 38 є надмірно жорсткими та стримують капіталізацію витрат на дослідження і розробки, що знижує релевантність фінансової інформації [12]. Водночас Г. Гуссінські (H. Hussink) та ін. підкреслюють консервативний характер сучасної облікової практики щодо нематеріальних активів та її орієнтацію переважно на розкриття інформації, а не на вдосконалення підходів до оцінювання [13]. Окремий напрям досліджень стосується обліку цифрових активів. Так, у роботі С. Азізан (S. Azizan) та ін. обґрунтовано, що відсутність чітких регуляторних підходів до обліку цифрових активів призводить до зниження якості фінансової звітності та її порівнянності [14]. Зі свого боку, А. Тірон-Тюдор (A. Tiron-Tudor) та ін. доводять, що навіть за активної участі стейкхолдерів нормативне регулювання обліку криптоактивів залишається недостатньо адаптованим до потреб практики [15].

Отже, критичний огляд наукових джерел дозволяє констатувати, що наявні підходи до обліку нематеріальних активів характеризуються поступовою трансформацією від формально-нормативного до економічно орієнтованого, однак залишаються фрагментарними та

недостатньо адаптованими до сучасних умов цифрової економіки.

Відокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проведений аналіз наукових та фахових джерел дозволив виокремити низку невирішених питань, а саме: відсутність уніфікованих підходів до обліку новітніх об'єктів нематеріальних активів, зокрема цифрових і криптоактивів, обмеженість методичного інструментарію оцінювання нематеріальних активів та визначення їх впливу на вартість підприємства, невідповідність наявних критеріїв визнання економічної сутності сучасних нематеріальних ресурсів, а також недостатній рівень інтеграції облікових, управлінських і аналітичних підходів до формування інформації про такі активи, що в сукупності зумовлює необхідність подальшого розвитку теоретичних та методичних засад їх обліку.

Метою дослідження є узагальнення наявних наукових підходів і нормативних положень щодо обліку нематеріальних активів, виявлення проблемних питань їх облікового відображення та обґрунтування напрямів їх вирішення на основі імплементації МСБО у національну практику бухгалтерського обліку.

Основний матеріал. Нематеріальні активи є специфічним видом ресурсів, які існують у формі прав, знань, інформації або результатів інтелектуальної діяльності та використовуються у процесі створення вартості. На відміну від матеріальних активів, їх економічна природа пов'язана не з фізичними характеристиками, а з правами на використання, контролем та потенціалом генерування доходу [16]. Ознаками нематеріальних активів є їх немонетарний характер, відсутність матеріальної форми та ідентифікованість. Немонетарність означає, що такі активи не представлені у вигляді грошових коштів або їх еквівалентів, а є ресурсами, здатними приносити економічні вигоди у майбутньому. Відсутність матеріальної форми зумовлює їх існування у вигляді прав чи інформаційних об'єктів, тоді як ідентифікованість передбачає можливість їх відокремлення від підприємства, передачі або відчуження іншим суб'єктам господарювання [5]. Функціональне значення нематеріальних активів проявляється через їх роль у забезпеченні інноваційного розвитку, під вищенні конкурентоспроможності та формуванні ринкової вартості підприємства. Саме вони формують основу інтелектуального капіталу [2], який у сучасній економіці часто перевищує за значущістю матеріальні ресурси. Особливо це характерно для підприємств, діяльність яких пов'язана з використанням інформаційних технологій, брендингу, наукових розробок та креативних індустрій. З позиції бухгалтерського обліку важливим є розмежування нематеріальних активів та витрат або інших облікових категорій. Зокрема, не всі витрати, пов'язані зі створенням або підтримкою нематеріальних ресурсів, можуть бути визнані активами. До них належать витрати на дослідження, рекламу, підготовку персоналу, формування ділової репутації, а також інші витрати, які не відповідають критеріям ідентифікованості та контролю [17].

Слід зазначити, що певні економічні явища, такі як ділова репутація або гудвіл, мають особливу природу та не завжди підлягають відображенню у складі нематеріальних активів у традиційному розумінні. Отже, можна стверджувати, що нематеріальні активи є складною економічною категорією, яка поєднує у собі правові, економічні та облікові аспекти. За цих обставин трансформація бізнес-моделей, активна цифровізація економіки, поширення інформаційних технологій та поява нових видів активів суттєво ускладнюють традиційні підходи до розуміння сутності нематеріальних активів. Межі між активами, витратами та інтелектуальним капіталом стають дедалі менш чіткими, що зумовлює появу нових наукових підходів до їх обліку та оцінювання. Саме тому доцільним є системне узагальнення наукових підходів до проблемних питань обліку нематеріальних активів (табл. 1).

Таблиця 1

Наукові підходи до обліку нематеріальних активів (НМА): проблеми та напрями вирішення

Автори	Проблеми	Напрями вирішення
А. Косенко, С. Князь, А. Касич, О. Лега [2]	Відсутність єдиного підходу до трактування НМА та інтелектуальних активів; складність оцінювання та ідентифікації їх впливу на вартість бізнесу	Використання категорії «інтелектуальні активи»; розвиток методів оцінювання та управління інтелектуальним капіталом

М. Чік [1]	Неузгодженість визначень і критеріїв визнання; складність класифікації та визначення об'єктів обліку	Гармонізація облікових і податкових підходів; удосконалення класифікації НМА
О. Єремян [16]	Недосконалість нормативної бази; проблеми оцінювання та документування; викривлення звітності	Розвиток методології оцінювання; стандартизація документів; адаптація до міжнародних стандартів
В. Ясишена [18]	Недостатня деталізація облікової політики; проблеми документування та інвентаризації	Структурування облікової політики; розробка методичних рекомендацій і форм документів
Ю. Грибовська [5]	Складність визначення справедливої вартості; обмеженість переоцінки	Використання моделі собівартості; застосування переоцінки за наявності ринку; врахування знецінення
О. Г. Задніпровський, І. А. Косата, О. Ю. Йолтуховська [3]	Правова невизначеність криптоактивів; складність оцінювання та відсутність єдиних підходів	Розробка методичних рекомендацій; уніфікація підходів; інтеграція в облікову політику
І. Орлов, О. А. Лаговська, Д. М. Захаров [4]	Недооцінка мережевих активів; інформаційна асиметрія; обмеження капіталізації	Введення поняття мережевого капіталу; розвиток моделей оцінювання та ідентифікації НМА

Джерело: складено авторками за матеріалами [1-5; 16; 18]

Аналіз наукових підходів дозволив встановити, що проблематика обліку нематеріальних активів має комплексний характер і охоплює кілька взаємопов'язаних площин. Передусім виявлено методологічні суперечності, що проявляються у відсутності єдності щодо трактування сутності нематеріальних активів, їх розмежування з інтелектуальними та цифровими ресурсами, а також у неоднозначності підходів до класифікації. Відповідні висновки корелюють з напрацюваннями низки дослідників [1; 2; 16]. На наш погляд, таку проблематику слід розглядати як системну перешкоду формування цілісної облікової моделі. Водночас проблемою залишається і оцінювання нематеріальних активів, що зумовлено складністю достовірного вимірювання їх вартості, відсутністю активного ринку та обмеженістю інструментів відображення їх економічної значущості. Це підтверджують дослідження Ю. Грибовської [5] та І. Орлова, О. А. Лаговської, Д. М. Захарова [4]. Однак проблема має ширший характер і пов'язана з недосконалістю підходів до визнання вартості у сучасній економіці. Окремо встановлено недоліки формування облікової політики, які проявляються у недостатній деталізації процедур документування, оцінювання та контролю нематеріальних активів, що підтверджує необхідність посилення прикладного рівня регламентації [18]. Крім того, виокремлено групу проблем, пов'язаних із цифровізацією, зокрема обліком криптоактивів, мережевих і цифрових ресурсів, які не повною мірою охоплюються традиційними підходами [3; 4].

Отже, на наш погляд, проблеми обліку нематеріальних активів доцільно систематизувати за чотирма напрямками: методологічні суперечності, складність оцінювання, недосконалість облікової політики та виклики цифрової економіки, що значною мірою зумовлені особливостями чинного нормативного регулювання.

У цьому контексті особливого значення набуває співставлення національних та міжнародних підходів, зокрема НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи» та МСБО 38 «Нематеріальні активи», які формують методологічну основу їх обліку (табл. 2).

Дані табл. 2 показують загальну концептуальну узгодженість національних і міжнародних стандартів щодо базових критеріїв ідентифікації активів та умов їх відображення в обліку, а також виявляють принципові відмінності, які мають суттєвий вплив на формування фінансової інформації. Насамперед міжнародний підхід характеризується більшою гнучкістю та орієнтацією на професійне судження, що проявляється у ширшому трактуванні економічної сутності нематеріальних активів, деталізації критеріїв визнання та більш чіткому визначенні меж капіталізації витрат.

Таблиця 2

Визнання, оцінювання та амортизація нематеріальних активів у світлі стандартів обліку:
компаративний підхід

Критерій	НП(С)БО 8	МСБО 38	Висновок
Визначення нематеріального активу	Немонетарний актив, який не має матеріальної форми та може бути ідентифікований	Немонетарний актив, який не має фізичної субстанції та може бути ідентифікований	Підходи загалом зближені, однак МСБО формулює поняття ширше у контексті економічної сутності активу
Умови визнання	Ймовірність одержання майбутніх економічних вигод і можливість достовірного визначення вартості	Ймовірність надходження майбутніх економічних вигод і можливість достовірного оцінювання собівартості	Критерії визнання є концептуально подібними
Визнання активів, створених у результаті розробки	Визнаються за наявності наміру, технічної можливості, ресурсів і достовірного визначення витрат	Визнаються лише за доведення технічної здійсненності, наміру, здатності використання або продажу, наявності ресурсів, ринку чи корисності та достовірного оцінювання витрат	МСБО містить більш деталізовані критерії
Витрати на дослідження	Не визнаються нематеріальним активом, а включаються до витрат періоду	Не визнаються активом, а відносяться на витрати періоду	Підходи повністю збігаються
Первісна оцінка	Зарахування на баланс за первісною вартістю	Первісне визнання за собівартістю	Підходи тотожні за загальною логікою
Склад первісної вартості	Ціна придбання, мито, невідшкодовувані податки, інші витрати	Ціна придбання, ввізне мито, невідшкодовувані податки та прямо пов'язані витрати	МСБО детальніше конкретизує склад витрат
Витрати, що не включаються до собівартості	Витрати на підтримання стану відносяться до витрат періоду	Не включаються витрати на рекламу, навчання, адміністративні витрати	МСБО 38 чіткіше окреслює межі капіталізації
Амортизація	Нараховується протягом строку корисного використання	Нараховується з урахуванням моделі споживання економічних вигод	МСБО акцентує на економічній сутності
Внутрішньо генерований гудвіл	Не визнається активом	Не визнається активом	Підходи однакові
Припинення визнання	У разі вибуття або відсутності вигод	У разі вибуття або відсутності вигод	Підходи узгоджені

Джерело: складено авторками за матеріалами [17; 19]

Особливо це простежується у підходах до визнання активів, створених у результаті розробки, де міжнародні стандарти передбачають комплексну систему критеріїв, що враховує технічну здійсненність, наявність ринку та здатність генерувати економічні вигоди. Натомість національна практика обліку характеризується більш формалізованим

підходом, який, з одного боку, забезпечує чіткість і однозначність застосування норм, але з іншого – обмежує можливості відображення економічної реальності, особливо в умовах інноваційної та цифрової економіки. Це проявляється у менш деталізованих вимогах до визнання активів, обмеженості підходів до оцінювання та відсутності окремих інструментів, спрямованих на забезпечення достовірності вартості активів. Відмінністю є також підхід до подальшого оцінювання нематеріальних активів, зокрема застосування процедур перевірки на зменшення корисності, що у міжнародній практиці є обов'язковим елементом для активів з невизначеним строком використання. Водночас у національній системі обліку цей механізм не має достатньої методичної деталізації, що може призводити до викривлення інформації про реальну вартість активів.

Виявлені відмінності формують низку проблем у практиці обліку нематеріальних активів, пов'язаних із обмеженістю визнання, складністю оцінювання, недостатньою гнучкістю облікової політики та відсутністю належного відображення новітніх об'єктів. Це зумовлює необхідність їх систематизації та обґрунтування можливих шляхів вирішення з урахуванням міжнародного досвіду (табл. 3).

Таблиця 3

Проблемні аспекти обліку нематеріальних активів та можливості їх вирішення:
національний та міжнародний вимір

Проблемний аспект	НП(С)БО 8	МСБО 38	Напрямок удосконалення
Недостатня деталізація критеріїв визнання внутрішньо створених активів	Загальні критерії визначені, але практичне розмежування дослідження і розробки часто залишається складним	Подано детальний перелік ознак для визнання активу на стадії розробки	Доцільно деталізувати методичні рекомендації щодо документування стадій дослідження і розробки
Складність оцінювання майбутніх економічних вигод	Передбачено критерій імовірності вигод, але без розвинутого інструментарію оцінювання	Акцентовано на обґрунтованих і підтверджених припущеннях та зовнішніх свідченнях	Слід розширити практику застосування професійного судження
Ризик неправильного включення окремих витрат до вартості активу	Існує загальне правило, але виникають труднощі з відмежуванням витрат	Чітко окреслено витрати, які не включаються до собівартості	Доцільно конкретизувати перелік витрат, що не підлягають капіталізації
Відсутність акценту на зменшенні корисності	Менш акцентоване у національному підході	Обов'язковий impairment-тест для окремих активів	Необхідно впровадити системні процедури оцінки знецінення
Нечіткість щодо сучасних нематеріальних активів (цифрові ресурси)	Підхід є загальним і не завжди достатнім	Орієнтація на економічну сутність та ідентифікованість	Потрібне оновлення регулювання з урахуванням цифровізації
Практичні труднощі у визначенні строку корисного використання	Підходи часто формальні	Передбачено регулярний перегляд строку та оцінок	Слід посилити аналітичне обґрунтування строків
Неузгодженість бухгалтерського і податкового підходів	Орієнтація на податкові строки	Орієнтація на економічний зміст	Необхідне чітке розмежування облікових систем

Джерело: складено авторками за матеріалами[17; 19]

Дані табл. 3 свідчать, що наявна система обліку нематеріальних активів характеризується поєднанням формалізму, обмеженості інструментів оцінювання та недостатньої адаптивності до нових економічних реалій, що обумовлює потребу її подальшого вдосконалення з

орієнтацією на більш гнучкі та економічно обґрунтовані підходи. Водночас слід зауважити, що навіть імплементація міжнародних стандартів фінансової звітності не забезпечує повного вирішення окреслених проблем, оскільки частина з них має глибший характер і пов'язана з обмеженнями самої концепції бухгалтерського обліку в умовах цифрової економіки.

З огляду на це, доцільним є звернення до практики підприємств, які здійснюють облік нематеріальних активів за міжнародними стандартами.

У межах дослідження проведено аналіз відкритої фінансової звітності та аудиторських висновків п'яти українських підприємств, що здійснюють підготовку звітності за МСФЗ, а саме: ПрАТ «Укрнафтівест», ТОВ «Вентиляційні системи», ТОВ «Домінік», КУА «Карпати-Інвест» та ПрАТ «Київ-Дніпровське МППЗТ» [20-24]. Вибірка сформована з урахуванням доступності публічної звітності, наявності аудиторських висновків та галузевої різноманітності, що дозволило охопити виробничий, інвестиційний та транспортно-логістичний сектори економіки та забезпечити комплексність дослідження практики обліку нематеріальних активів.

Аналіз облікової політики щодо нематеріальних активів за МСФЗ на українських підприємствах дає змогу зазначити, що на сучасному етапі відбувається поступова трансформація підходів від формального дотримання норм до їх економічного осмислення. Практична реалізація базових принципів організації та ведення обліку набуває значно більшої гнучкості та адаптивності. До того ж спостерігається активне використання професійного судження фахівців в обліковій сфері при прийнятті рішень під час визнання нематеріальних активів, визначення строків їх корисного використання, оцінювання ризиків знецінення. Також вивчення наявної практики обліку нематеріальних активів показало відмінності між національним та міжнародним підходами у трьох напрямках, як-то:

- розмежування стадій дослідження та розробки, яке у міжнародній практиці має більш чітке методичне забезпечення;
- застосування процедур зменшення корисності, які за МСБО/МСФЗ є більш системними та регулярними, тоді як у національному обліку вони залишаються менш розвиненими;
- рівень розкриття інформації, який у фінансовій звітності за МСФЗ є значно вищим і забезпечує кращу прозорість для користувачів.

Але навіть за умов застосування міжнародних стандартів облік нематеріальних активів не є уніфікованим і значною мірою залежить від галузевої специфіки підприємства та ролі нематеріальних ресурсів у його діяльності. Це зумовлює варіативність підходів до деталізації облікової політики, рівня розкриття інформації та глибини аналітичного супроводу.

Узагальнено особливості формування облікової політики щодо нематеріальних активів на досліджуваних підприємствах (табл. 4).

Таблиця 4

Особливості облікової політики щодо нематеріальних активів

Елемент політики	МСФЗ-звітність	Проблемні питання	Напрями вирішення проблемних питань
Формалізація політики	Часто опис узагальнений, без деталізації процедур	Відсутність чітких алгоритмів	Розробка внутрішніх регламентів (акти, комісії)
Документування	Частково стандартизоване	Немає типових форм (наприклад, зміна строку використання)	Впровадження внутрішніх первинних документів
Визначення строку використання	На основі договорів або професійного судження	Висока суб'єктивність	Запровадження комісійного підходу
Переоцінка	Практично не застосовується	Відрив балансової вартості від ринкової	Використання експертної оцінки
Зменшення корисності	Не завжди системно проводиться	Ризик завищення активів	Регулярний impairment-тест
Капіталізація витрат	Обережна політика (часто списують)	Недооцінка активів	Чіткі критерії капіталізації

Облік ІТ-активів	Витрати часто списуються	Недостатня ідентифікація нематеріальних активів	Виділення цифрових активів як окремої групи
Узгодження з податками	Орієнтація на ПКУ	Змішування бухгалтерського обліку і податкового	Розмежування облікових систем

Джерело: складено авторками за матеріалами [20-24]

Підсумовуючи, слід зазначити, що виявлені проблеми свідчать про наявність розриву між вимогами стандартів обліку і практикою їх застосування. У цьому сенсі доцільним є формування цілісного підходу до удосконалення методологічних аспектів обліку нематеріальних активів, що передбачає уточнення термінологічного апарату, розширення підходів до ідентифікації об'єктів обліку з урахуванням розвитку цифрової економіки. Важливим напрямом є також розвиток методів оцінювання, зокрема шляхом активнішого використання концепції справедливої вартості та впровадження моделей, здатних враховувати специфіку цифрових і мережових активів. Крім того, удосконалення облікової політики має бути пов'язане з підвищенням рівня її деталізації, розробкою внутрішніх регламентів і документального забезпечення для обґрунтованості та послідовності прийнятих рішень. В умовах цифровізації економіки особливої актуальності набуває адаптація облікових підходів до нових об'єктів, зокрема криптоактивів та ІТ-ресурсів, що потребує розширення наявної методологічної бази. Отже, реалізація зазначених напрямів дозволить зменшити розрив між економічною сутністю нематеріальних активів та їх обліковим відображенням, підвищити достовірність фінансової звітності, забезпечити більш ефективне управління інтелектуальним капіталом підприємства та загалом – наблизити вимоги національних і міжнародних стандартів для їх гармонізації.

Висновки. Узагальнення результатів дослідження дозволяє констатувати, що сучасна система обліку нематеріальних активів перебуває на етапі трансформації під впливом цифровізації економіки, розвитку інтелектуального капіталу та зміни бізнес-моделей підприємств. Виявлені проблеми мають комплексний характер і охоплюють методологічні суперечності, обмеженість підходів до оцінювання, недостатню деталізацію облікової політики, а також труднощі ідентифікації новітніх форм нематеріальних активів. Проведене дослідження підтверджує наявність суттєвого розриву між економічною сутністю нематеріальних активів та їх відображенням у системі обліку. Значна частина активів, що формують реальну вартість підприємства, або не визнається в обліку, або відображається частково, що знижує інформативність фінансової звітності та ускладнює прийняття управлінських рішень. Водночас встановлено, що застосування МСБО/МСФЗ сприяє підвищенню гнучкості облікових підходів, орієнтації на економічну сутність операцій та розширенню можливостей розкриття інформації. Проте навіть міжнародна практика не забезпечує повного вирішення наявних проблем, оскільки значна частина обмежень пов'язана із самою природою нематеріальних активів, складністю їх оцінювання та високою часткою професійного судження.

Перспективи розвитку обліку нематеріальних активів доцільно розглядати у контексті удосконалення методологічних підходів до ідентифікації таких об'єктів, оцінювання, визнання, а також гармонізації стандартів на національному та міжнародному рівнях.

Список літератури

1. Чік М. Аспекти обліку нематеріальних активів в аграрних формуваннях. *Підприємництво та інновації*. 2025. № 37. С. 37–40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/37.5>
2. Косенко А., Князь С., Касич А., Лега О. Інтелектуальна власність промислових підприємств: проблеми методології, управління та ціноутворення. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. Економічні науки. 2023. № 4. С. 65–71. DOI: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2023.4.65>
3. Задніпровський О. Г., Косата І. А., Йолтуховська О. Ю. Проблеми оцінки та визнання криптоактивів у бухгалтерському обліку. *Актуальні питання економічних наук*. 2026. № 20. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18810362>

4. Орлов І. В., Лаговська О. А., Захаров Д. М. Ідентифікація та оцінка мережевого капіталу в системі обліку корпоративних структур. *Актуальні питання економічних наук*. 2026. № 20. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18808581>
5. Грибовська Ю. Облік нематеріальних активів відповідно до вимог Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 38. *Економіка та суспільство*. 2023. № 47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-85>
6. Нестеренко О. О. Облік цифрових активів у системі управління інноваційним розвитком підприємства. *Актуальні питання економічних наук*. 2026. № 21. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19138613>.
7. Лабунська С. В., Собакар М. В. Визнання внутрішньо генерованого гудвілу як ідентифікатора оцінки нематеріальних активів у системі управлінського обліку підприємства. *БізнесІнформ*. 2022. № 6. С. 64–77. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-6-64-77>.
8. Юрлова А. М. Капіталізація нематеріальних активів підприємств агробізнесу в умовах сучасних викликів. *Інтернаука. Серія: Економічні науки*. 2025. № 12 (104), т. 2. С. 219–226. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-12-11748>.
9. Свистун Т. В., Константинова Т. В. Ноу-хау як об'єкт управління правами інтелектуальної власності в складі нематеріальних активів підприємства. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2022. № 302(1). DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-302-1-47>.
10. Терновський О. Застосування системного підходу до удосконалення обліку та аудиту нематеріальних активів підприємств в умовах сталого розвитку. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2025. № 1 (115). С. 62–69. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2025-1-9>.
11. Bagna E., Cotta Ramusino E., Denicolai S., Strange R. Intangible assets and firm performance: the relative effects of recognized and unrecognized assets. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*. 2024. Vol. 10, № 3. Article 100356. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.joitmc.2024.100356>.
12. Ma S., Zhang W. How to improve IFRS for intangible assets? A milestone approach. *China Journal of Accounting Research*. 2023. Vol. 16, № 1. Article 100289. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cjar.2022.100289>.
13. Hussinki H., King T., Dumay J., Steinhöfel E. Accounting for intangibles: a critical review. *Journal of Accounting Literature*. 2025. Vol. 47, №5. P. 27–51. DOI: <https://doi.org/10.1108/JAL-05-2022-0060>.
14. Azizan S. S., Marzuki M., Mohd Jamil M., Safeei R. Navigating accounting for digital assets: the mediating role of regulatory clarity in enhancing financial reporting quality in Malaysia. *International Journal of Research and Innovation in Social Science*. 2025. Vol. 9, № 9. P. 3829–3837. DOI: <https://doi.org/10.47772/IJRISS.2025.909000317>.
15. Tiron-Tudor A., Mierliță S., Ștefănescu C. Stakeholders' expectations versus standard setters' outcome about crypto assets accounting: a PLS-SEM analysis. *International Journal of Accounting Information Systems*. 2026. Vol. 57. Article 100772. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.accinf.2026.100772>.
16. Єремян О. Критична оцінка сучасного стану обліку і аудиту нематеріальних активів на підприємствах. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2022. Vol. 302, № 1. P. 201–208. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-302-1-34>
17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: наказ Міністерства фінансів України від 18.10.1999. № 242. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text> (дата звернення 13.04.2026).
18. Ясишена В. Удосконалення методологічних аспектів обліку нематеріальних активів та гудвілу. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали V Міжнародної наук.-практ.інтернет-конф., 22–23 березня 2023 р. Ч. 1. Львів: ЛНУП, 2023. С. 458–460. URL: [https://lnup.edu.ua/attachments/article/5027/ЛНУП%20Матеріали%20конференції%20Част%201%20\(22-23.03.2023р.\).pdf](https://lnup.edu.ua/attachments/article/5027/ЛНУП%20Матеріали%20конференції%20Част%201%20(22-23.03.2023р.).pdf) (дата звернення 13.02.2026).
19. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38 «Нематеріальні активи». URL: https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-38_ukr_2016.pdf (дата звернення 13.02.2026).
20. ПрАТ «Укрнафтівест». Фінансова звітність за МСФЗ та примітки за рік, що закінчився 31 грудня 2023 р. URL: <https://ukrnaftinvest.prat.in.ua/documents/rezultati-perevirok?doc=122411> (дата звернення 13.02.2026).

21. ТОВ «Вентиляційні системи». Річна фінансова звітність за 2024 рік з аудиторським звітом (у повному обсязі). URL: <https://prat.vents.ua/document-type/richna-informacziya-dlya-emitentiv/> (дата звернення 13.02.2026).
22. ТОВ «Домінік». Звіт незалежного аудитора щодо фінансової звітності станом на 31.12.2024 р. URL: <https://dominik.ua/wp-content/uploads/2025/05/zvit-audyatora-shhodo-finansovoyi-zvitnosti-za-2024-rik.pdf> (дата звернення 13.02.2026).
23. КУА «Карпати-Інвест». Фінансова звітність за 2024 рік з аудиторським висновком. URL: <https://karpatyinvest.com.ua/wp-content/uploads/2025/05/Fin.-zvitnist-KUA-za-2024-r.-z-audytorskym-zvitom.pdf> (дата звернення 13.02.2026).
24. ПрАТ «Київ-Дніпровське МППЗТ». Фінансова звітність за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року, та звіт незалежного аудитора. URL: [https://mppzt.com.ua/wp-content/uploads/2024/08/finzvit2023%20kdzt%20\(1\).pdf](https://mppzt.com.ua/wp-content/uploads/2024/08/finzvit2023%20kdzt%20(1).pdf) (дата звернення 13.02.2026).

References

1. Chik, M. (2025). Aspekty obliku nematerialnykh aktyviv v ahrarnykh formuvanniakh [Aspects of accounting for intangible assets in agricultural formations]. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii*, 37, 37–40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/37.5>. [In Ukrainian].
2. Kosenko, A., Kniaz, S., Kasych, A., & Leha, O. (2023). Intelktualna vlasnist promyslovykh pidpriemstv: problemy metodolohii, upravlinnia ta tsinoutvorennia [Intellectual property of industrial enterprises: problems of methodology, management and pricing]. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu "Kharkivskiy politekhnichnyi instytut" (ekonomichni nauky)*, 4, 65–71. DOI: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2023.4.65>. [In Ukrainian].
3. Zadniprovskiy, O. H., Kosata, I. A., & Yoltukhovska, O. Yu. (2026). Problemy otsinky ta vyznannia kryptoaktyviv u bukhhalterskomu obliku [Problems of evaluation and recognition of crypto assets in accounting]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk*, 20. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18810362>. [In Ukrainian].
4. Orlov, I. V., Lahovska, O. A., & Zakharov, D. M. (2026). Identyfikatsiia ta otsinka mrezhevoho kapitalu v systemi obliku korporatyvnykh struktur [Identification and evaluation of network capital in the accounting system of corporate structures]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk*, 20. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18808581>. [In Ukrainian].
5. Hrybovska, Yu. (2023). Oblik nematerialnykh aktyviv vidpovidno do vymoh Mizhnarodnoho standartu bukhhalterskoho obliku 38 [Accounting for intangible assets in accordance with IAS 38]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 47. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-85>. [In Ukrainian].
6. Nesterenko, O. O. (2026). Oblik tsyfrovyykh aktyviv u systemi upravlinnia innovatsiinym rozvytkom pidpriemstva [Accounting of digital assets in the system of innovative development management]. *Aktualni pytannia ekonomichnykh nauk*, 21. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.19138613>. [In Ukrainian].
7. Labunska, S. V., & Sobakar, M. V. (2022). Vyznannia vnutrishno henerovanoho hudvilu yak identyfikatora otsinky nematerialnykh aktyviv u systemi upravlinskoho obliku pidpriemstva [Recognition of internally generated goodwill as an identifier of intangible assets valuation]. *BiznesInform*, 6, 64–77. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-6-64-77>. [In Ukrainian].
8. Yurlova, A. M. (2025). Kapitalizatsiia nematerialnykh aktyviv pidpriemstv ahrobiznesu v umovakh suchasnykh vyklykiv [Capitalization of intangible assets in agribusiness under modern challenges]. *Internauka. Seriya: Ekonomichni nauky*, 12(104), 2, 219–226. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-12-11748>. [In Ukrainian].
9. Svystun, T. V., & Konstantynova, T. V. (2022). Nou-khau yak ob'ekt upravlinnia pravamy intelektualnoi vlasnosti v skladi nematerialnykh aktyviv pidpriemstva [Know-how as an object of intellectual property management within intangible assets]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 302(1). DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-302-1-47>. [In Ukrainian].
10. Ternovskyi, O. (2025). Zastosuvannia systemnoho pidkhodu do udoskonalennia obliku ta audytu nematerialnykh aktyviv pidpriemstv v umovakh staloho rozvytku [Application of a system approach to improving accounting and audit of intangible assets]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli*, 1(115), 62–69. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2025-1-9>. [In Ukrainian].
11. Bagna, E., Cotta Ramusino, E., Denicolai, S., & Strange, R. (2024). Intangible assets and firm performance: The relative effects of recognized and unrecognized assets. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 10(3), 100356. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.joitmc.2024.100356>.

12. Ma, S., & Zhang, W. (2023). How to improve IFRS for intangible assets? A milestone approach. *China Journal of Accounting Research*, 16(1), 100289. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cjar.2022.100289>.
13. Hussinki, H., King, T., Dumay, J., & Steinhöfel, E. (2025). Accounting for intangibles: A critical review. *Journal of Accounting Literature*, 47(5), 27–51. DOI: <https://doi.org/10.1108/JAL-05-2022-0060>.
14. Azizan, S. S., Marzuki, M., Mohd Jamil, M., & Safeei, R. (2025). Navigating accounting for digital assets: The mediating role of regulatory clarity in enhancing financial reporting quality in Malaysia. *International Journal of Research and Innovation in Social Science*, 9(9), 3829–3837. DOI: <https://doi.org/10.47772/IJRIS.2025.909000317>.
15. Tiron-Tudor, A., Mierliță, S., & Ștefănescu, C. (2026). Stakeholders' expectations versus standard setters' outcome about crypto assets accounting: A PLS-SEM analysis. *International Journal of Accounting Information Systems*, 57, 100772. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.accinf.2026.100772>.
16. Yeremian, O. (2022). Krytychna otsinka suchasnoho stanu obliku i audytu nematerialnykh aktiviv na pidpriemstvakh [Critical assessment of the current state of accounting and audit of intangible assets at enterprises]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 302(1), 201–208. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-302-1-34>. [In Ukrainian].
17. Ministerstvo finansiv Ukrainy. (1999). Natsionalne polozhennia (standart) bukhholderskoho obliku 8 “Nematerialni aktyvy” [National Accounting Standard 8 “Intangible Assets”]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text> (accessed February 13, 2026). [In Ukrainian].
18. Yasyshena, V. (2023). Udoshkonalennia metodolohichnykh aspektiv obliku nematerialnykh aktiviv ta hudvilu [Improvement of methodological aspects of accounting for intangible assets and goodwill]. Aktualni problemy suchasnoho biznesu: oblikovo-finansovyi ta upravlinskyi aspekty: materialy V Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii, March 22-23, 2023. 1. Lviv, LNUU, 2023. 458–460. Retrieved from [https://lnup.edu.ua/attachments/article/5027/ЛНУП%20Матеріали%20конференції%20Част%201%20\(22-23.03.2023p.\).pdf](https://lnup.edu.ua/attachments/article/5027/ЛНУП%20Матеріали%20конференції%20Част%201%20(22-23.03.2023p.).pdf) (accessed February 13, 2026). [In Ukrainian].
19. IAS 38. (2016). Nematerialni aktyvy [Intangible Assets]. Retrieved from https://mof.gov.ua/storage/files/IAS-38_ukr_2016.pdf (accessed February 13, 2026). [In Ukrainian].
20. PrAT “Ukrnaftinvest”. (2023). Finansova zvitnist za MSFZ ta prymitky za rik, shcho zakinchyvsia 31 hrudnia 2023 r. [IFRS financial statements and notes for the year ended December 31, 2023]. Retrieved from <https://ukrnaftinvest.prat.in.ua/documents/rezultati-perevirok?doc=122411> (accessed February 13, 2026). [In Ukrainian].
21. TOV “Ventylatsiini systemy”. (2024). Richna finansova zvitnist za 2024 rik z audytorskym zvitom (u povnomu obsiazi) [Annual financial statements for 2024 with audit report]. Retrieved from <https://prat.vents.ua/document-type/richna-informacziya-dlya-emitentiv/> (accessed February 13, 2026). [In Ukrainian].
22. TOV “Dominik”. (2024). Zvit nezalezhnogo audytora shchodo finansovoi zvitnosti stanom na 31.12.2024 r. [Independent auditor's report on financial statements as of 31.12.2024]. Retrieved from <https://dominik.ua/wp-content/uploads/2025/05/zvit-audytora-shhodo-finansovoyi-zvitnosti-za-2024-rik.pdf> (accessed February 13, 2026). [In Ukrainian].
23. KUA “Karpaty-Invest”. (2024). Finansova zvitnist za 2024 rik z audytorskym vysnovkom [Financial statements for 2024 with audit report]. Retrieved from <https://karpatyinvest.com.ua/wp-content/uploads/2025/05/Fin.-zvitnist-KUA-za-2024-r.-z-audytorskim-zvitom.pdf> (accessed February 13, 2026). [In Ukrainian].
24. PrAT “Kyiv-Dniprovske MPPZT”. (2023). Finansova zvitnist za rik, shcho zakinchyvsia 31 hrudnia 2023 roku, ta zvit nezalezhnogo audytora [Financial statements for the year ended December 31, 2023 and independent auditor's report]. Retrieved from [https://mppzt.com.ua/wp-content/uploads/2024/08/finzvit2023%20kdzt%20\(1\).pdf](https://mppzt.com.ua/wp-content/uploads/2024/08/finzvit2023%20kdzt%20(1).pdf) (accessed February 13, 2026). [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 16.02.2026

Прийнята до публікації 21.04.2026

Опубліковано онлайн 25.05.2026